

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

КУЦЬ АЛЬОНА СЕРГІЇВНА

Допускається до захисту:
т.в.о. завідувача кафедри
журналістики та соціальних
комунікацій, к.філос.н., доцент
_____ Костянтин РОДИГІН
« ____ » _____ 2025 р.

**СТВОРЕННЯ СЕРІЇ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО ДЕЗІНФОРМАЦІЮ У
СУЧАСНОМУ ЦИФРОВОМУ СВІТІ**

Спеціальність 061 Журналістика

Кваліфікаційна робота (медіапроект)

Керівник:

Стеблина Н.О., доктор політичних наук,
кандидат наук із соціальних
комунікацій, професор кафедри
журналістики та
соціальних комунікацій

Оцінка: ____/____/____

(бали за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова комісії: _____

(підпис)

Вінниця - 2025

АНОТАЦІЯ

Куць А. С. Створення серії публікацій про дезінформацію у сучасному цифровому світі. Спеціальність 061 «Журналістика». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2025.

Ця письмова робота є пояснювальною запискою до авторського медіапроєкту. У кваліфікаційній (бакалаврській) роботі (медіапроєкті) розглянуто особливості створення публікацій про дезінформацію у сучасному цифровому світі. Мета кваліфікаційної роботи: проаналізувати медіа ресурси на предмет поширення російських фейків, пропаганди та дослідити, як вони впливають на українське суспільство. Створити Facebook-сторінку, на якій будуть розвінчуватися фейки, та ознайомити читачів з цією серією публікацій. Завдання медіапроєкту: створити сторінку на платформі Facebook для публікацій матеріалів про розвінчування фейків. Зробити аналіз фейкових новин, які поширює російська пропаганда. Наповнити сторінку проєкту фото та відеоматеріалами, а також аудіоподкастами. Створити цікаві публікації, які несуть інформаційний контент. Предметом медіапроєкту є Facebook-сторінка «Fakes and their refutation» із серією публікацій, у якій детально проаналізовано кожен фейкову новину, допис, публікацію. Створено 11 матеріалів для медіапроєкту. Жанри матеріалів: інформаційні, публіцистичні, аналітичні.

Ключові слова: Фейки, дезінформація, дипфейки, маніпуляція, мова, культура, аудиторія.

12 с., 10 джерел.

ABSTRACT

Kuts A. S. Creating a Series of Publications about Disinformation in Today's Digital World. Specialty 061 «Journalism». Vasyl Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2025.

This paper is an explanatory note to the author's media project. The qualification (bachelor's) work (media project) examines the features of creating publications about disinformation in the modern digital world. The purpose of the qualification work: to analyze media resources for the spread of Russian fakes, propaganda and to investigate how they affect Ukrainian society. To create a Facebook page on which fakes will be debunked and to familiarize readers with this series of publications. The task of the media project: to create a page on the Facebook platform for publishing materials about debunking fakes. To analyze fake news spread by Russian propaganda. To fill the project page with photos and videos, as well as audio podcasts. To create interesting publications that carry informational content. The subject of the media project is the Facebook page «Fakes and their refutation» with a series of publications, which analyzes in detail each fake news, post, publication. 11 materials were created for the media project. Genres of materials: informational, opinion journalism, analytical.

Keywords: fakes, disinformation, deepfakes, manipulation, language, culture, audience.

12 p., 10 sources.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ОПИС ПРОЄКТУ	6
ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	9
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	10
ПЕРЕЛІК СТВОРЕНИХ МАТЕРІАЛІВ	11



ВСТУП

Актуальність обраної теми. У зв'язку з початком повномасштабного вторгнення, російська пропаганда на тлі інформаційної війни, просуває фейкові наративи та дезінформацію. Здебільшого неправдива інформація поширюється через соціальні мережі. Це можна назвати маніпуляцією, яка має на меті посіяти паніку та послабити стійкість українського суспільства. Потрібно створювати медіапроекти та матеріали, які матимуть на меті розвивати критичне мислення та медіаграмотність серед українського населення.

Тема цього медіапроекту висвітлює головні методи дезінформації та їх вплив на українське суспільство. Дуже важливо, щоб розвиток медіаграмотності у суспільстві був у пріоритеті. Створення серії публікацій про дезінформацію у сучасному цифровому світі важливе завдання з огляду на сучасний розвиток подій.

Мета медіапроекту: Проаналізувати медіа ресурси на предмет поширення російських фейків, пропаганди та дослідити, як вони впливають на українське суспільство. Створити Фейсбук-сторінку на якій будуть розвінчуватися фейки та ознайомити читачів з цією серією публікацій.

Об'єктом медіапроекту є соціальні мережі та месенджери на базі яких було проведено аналіз та дослідження.

Предметом медіапроекту є фейсбук сторінка «Fakes and their refutation» із серією публікацій, у якій детально проаналізовано кожную фейкову новину, допис, публікацію.

Завдання медіапроекту:

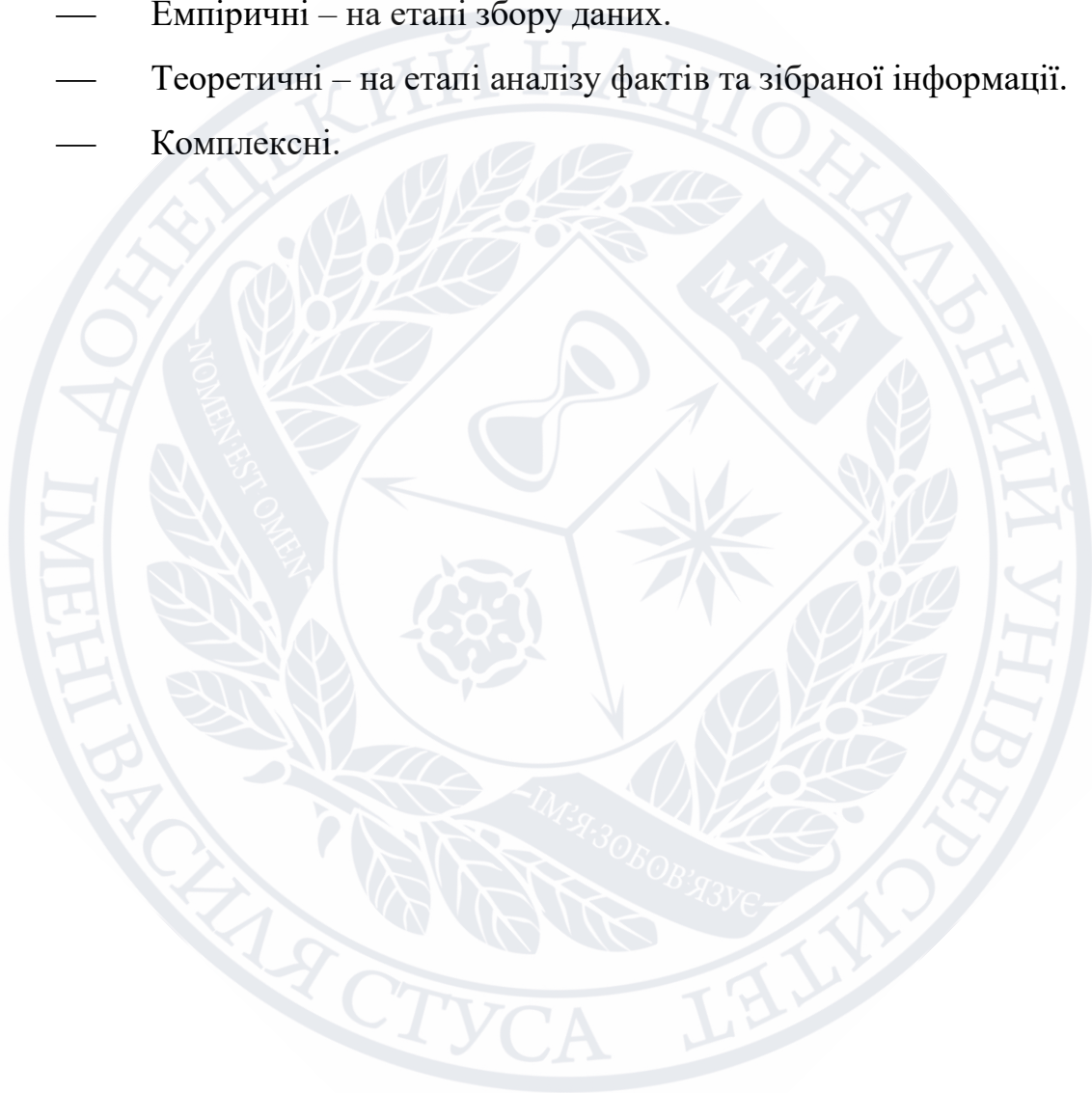
- створити сторінку на платформі «Facebook» для публікації матеріалів про розвінчування фейків
- зробити аналіз фейкових новин, які поширює російська пропаганда
- наповнити сторінку проекту фото та відеоматеріалами, а також аудіоподкастами.
- створити цікаві публікації, які несуть інформаційний контент.

— створити зовнішні розсилки із матеріалами для підвищення залученості аудиторії для Фейсбук-сторінки.

Методи використані при підготовці медіа-проєкту. Під час розробки медіапроєкту були використані методи, які на пряму стосуються журналістської діяльності та фактчекінгу.

Було застосовано наступні загальнонаукові методи:

- Емпіричні – на етапі збору даних.
- Теоретичні – на етапі аналізу фактів та зібраної інформації.
- Комплексні.



ОПИС ПРОЄКТУ

Під час повномасштабної війни в Україні, Росія поширює фейки та дезінформацію у засобах масової інформації, на телебаченні, у соціальних мережах. Таким чином маніпулює українським суспільством. Зокрема Росія постійно використовувала мовне питання, щоб роз'єднувати суспільство.

Росія з початку повномасштабного вторгнення розпочала активну інформаційну війну, яка має на меті поширити наративи ворога в українському та світовому інфопросторі. Саме поширення неправдивої інформації, яка стосується перебігу війни та українських подій, створює невірну думку серед споживачів контенту у Європі також. Світ повинен бачити правду, адже від цього залежить партнерська допомога та закінчення конфлікту.

Росія та проросійські ЗМІ поширюють різні фейки : це можуть бути маніпуляції з інфографікою, генеруванням голосу через використання штучного інтелекту, монтажем відео нарізок, користуванням фоторедактору та програмами, які створюють дипфейки.

Проєкт «Fakes and their refutation» був створений у лютому 2025 року, основна мета якого - це розвінчувати фейки Росії і допомагати українському суспільству споживати правдиву інформацію, зокрема новини. У ході роботи над проєктом було проведено пошук інформації, зокрема з архівних даних телеграм-каналів, та інших соціальних мереж періодом за 2022-2025 роки. Чому соціальна мережа «Facebook» обрана для створення проєкту? Facebook – це платформа, яка є універсальною, у ній можна поєднувати фот та відео. А також більшість старших людей є споживачами контенту у цій мережі.

Етапи підготовки для реалізації медіапроєкту:

- Створення сторінки;
- Вибір кольорової гами, унікального логотипу;
- Вибір шрифтів та розробка макету;
- Створення відео та ілюстрацій;
- Підготовка до написання публікацій.

Загалом було створено 11 матеріалів.

Матеріали складаються із таких жанрів:

Інформаційні матеріали :

1. «Підбірка російських фейків від Detector media.»

<https://www.facebook.com/share/p/1Z5CgApL24/>

У матеріалі створена підбірка роосійських фейків , які поширювалися в мережі Інтернет.

Відеоматеріали :

1. «Як розпізнавати фейки у соціальних мережах?»

<https://www.facebook.com/share/v/1CVsgfXaNp/?mibextid=wwXIfr>

У даному відеоматеріалі зібрана підбірка каналів поширення фейків та загалом піднята тема, як розпізнати фейки.

2. «Які програми допоможуть розпізнавати російські діпфейки?»

<https://www.facebook.com/share/v/12LjJW2w7Ra/?mibextid=wwXIfr>

У відео йдеться про створення фейків та діпфейків росіянами у соціальних мережах і які програми допоможуть їх розпізнавати у соціальних мережах.

Огляди :

1. «Використання росіянами штучного інтелекту для створення фейків.»

<https://www.facebook.com/share/p/1XhBcs2SHj/?mibextid=wwXIfr>

Описується та аналізується, як штучний інтелект використовують задля створення різних фейків.

2. «Підбірка фейків, які росіяни поширюють у соціальних мережах.»

<https://www.facebook.com/share/p/1EL4Nvoftn/?mibextid=wwXIfr>

3. «Підбірка та спростування фейків про Олену Зеленську.»

<https://www.facebook.com/share/p/19S4GXAG9N/?mibextid=wwXIfr>

У підбірці проаналізовані фейки, які поширювали про Олену Зеленську.

4. Як розпізнавати фейки Росії, які транслюються через телебачення?

<https://www.facebook.com/share/p/19kBBrVZ5e/?mibextid=wwXIfr>

У матеріалі описується, як ворог намагається через телебачення вплинути на українське суспільство. Також перераховані основні характеристики маніпуляцій, які використовую Росія.

Аналітичні матеріали:

1. Що таке емоційна маніпуляція?

<https://www.facebook.com/share/p/19FbpRjxyw/?mibextid=wwXIfr>

У статті наведенні терміни, що таке емоційна маніпуляція і які основні показники, як вона використовується автором у дописі.

2. «Мовне питання матеріал для Першого Криворізького»

<https://www.facebook.com/share/p/1CBiVjxj2T/>

Стаття розкриває тему, як Росія використовує мовне питання, як потужний інструмент дезінформації та маніпуляції. Вона демонструє, що через систематичне поширення фейкових новин та вірусних мемів Кремль намагається спотворити об'єктивне сприйняття української культури та мови, створюючи штучний розкол у суспільстві. За допомогою ефекту повторення, коли інформацію постійно повторюють, навіть перебільшені або неправдиві дані набувають виду достовірності та стають частиною повсякденності.

3. Інтерв'ю з аналітиком програмного забезпечення.

<https://www.facebook.com/share/v/1ZA8EAMRAu/?mibextid=wwXIfr>

У матеріалі інтерв'ю Ольга розповіла про головні методи боротьби з дезінформацією, як розпізнавати справжню новину від згенерованої з ШІ та інше.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Під час роботи над проєктом була створена Фейсбук-сторінка під назвою «Fakes and their refutation». Ця сторінка слугувала платформою для інформування аудиторії про фейки та способи їх спростування. На сторінці регулярно публікувалися тематичні матеріали, включно з авторськими текстами, відео та графічними постами.

Уся візуальна та текстова продукція адаптована відповідно до стандартів і форматних вимог платформи Facebook. Зокрема, заголовки та структура постів були оформлені так, аби забезпечити максимальну читабельність і привабливість для цільової аудиторії. Фото- та відеоматеріали розроблялися з урахуванням оптимального розміру та співвідношення сторін для зручного перегляду на різних пристроях.

Титульні зображення до постів, зокрема для інтерв'ю на тему фейків, були створені у графічному редакторі **Canva**, що дозволило забезпечити професійний і сучасний дизайн. Відеоконтент монтувався за допомогою мобільних застосунків **INSHOT** та **CapCut**, що дало змогу швидко і якісно обробити відеоматеріали відповідно до потреб проєкту.

Для аналізу ефективності публікацій та взаємодії з аудиторією проводився регулярний моніторинг статистичних показників за допомогою вбудованих інструментів аналітики Facebook. Це дозволило оцінити охоплення, залученість та інтерес до опублікованих матеріалів, а також оперативно коригувати контент-стратегію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Детектор Медіа*. URL: <https://detector.media/>
2. Праведна Д. Українців закликають не користуватись Telegram-каналами, які контролює Росія. *Вінницький інформаційний портал «Вежа»* URL: <https://surl.li/dhgnfc> (режим доступу: 15.05.2025).
3. Журавель М. Росіяни запустили проти України черговий безглуздий фейк: канонізація пса Патрона та ікони з ним. *TCH media*. URL: <https://surl.li/lrxzct> (режим доступу: 15.05.2025).
4. ВІДЕОФЕЙК: В Одесі замість пам'ятника Пушкіну встановлять монумент Зеленському. *Вокс. Україна* URL: <https://surl.gd/gxbsnx> (режим доступу: 15.05.2025).
5. Сторінка у ТІК ТОЦІ. *MNL Russia* URL: <https://surl.li/pivewh> (режим доступу: 15.05.2025).
6. *Центр Протидії Дезінформації*. URL: <https://cpd.gov.ua/> (режим доступу: 15.05.2025).
7. Росія без упину генерує фейки стосовно лідерів України. *Журнал FORBES UA*. URL: <https://surl.li/lonjyy> (режим доступу: 15.05.2025).
8. Фейк про мету ракетного удару по готелю «Дружба» *Центр Протидії Дезінформації*. URL: <https://surl.li/otnbmj> (режим доступу: 15.05.2025).
9. Олена Смоліна “Мовне питання: як Росія маніпулює українцями” *Перший Криворізький*. URL: <https://1kr.ua/ua/news-99990.html> (режим доступу: 15.05.2025).
10. “Діпфейк: що це таке та як його розпізнати?” *Освіторія* URL: <https://surl.li/xnxurr> (режим доступу: 15.05.2025).

ПЕРЕЛІК СТВОРЕНИХ МАТЕРІАЛІВ

Інформаційні жанри

1. “Що таке емоційна маніпуляція?”

URL:<https://www.facebook.com/share/p/1APWiPCjFz/?mibextid=wwXIfr> Дата:
05.04.2025

2. Підбірка російських фейків від Detector media

URL:<https://www.facebook.com/share/p/1AWQSEgh1c/?mibextid=wwXIfr> Дата:
12.04.2025

3. Як розпізнавати фейки Росії, які транслюються через телебачення?

URL:<https://www.facebook.com/share/p/151jvtkMESK/?mibextid=wwXIfr> Дата:
15.04.2025

Публіцистичні жанри

4. Як розпізнавати фейки у соціальних мережах?

URL:<https://www.facebook.com/share/v/1BygHCiu4B/?mibextid=wwXIfr> Дата:
20.04.2025

5. Використання росіянами штучного інтелекту для створення фейків

URL:<https://www.facebook.com/share/p/16RKJhyzaz/?mibextid=wwXIfr> Дата:
28.04.2025

6. Підбірка фейків, які росіяни поширюють у соціальних мережах.

URL:<https://www.facebook.com/share/p/164Gr2whnP/?mibextid=wwXIfr>
Дата:30.04.2025

7. Підбірка та спростування фейків про Олену Зеленську.

URL:<https://www.facebook.com/share/p/12KCrfcNUaD/?mibextid=wwXIfr>
Дата:02.05.2025

8. Мовне питання: як Росія маніпулює українцями? URL:

<https://www.facebook.com/share/1BSMgBgYfb/?mibextid=wwXIfr> Дата:19.05.2025

9. Опис інтерв'ю з аналітиком програмного забезпечення Ольгою Рудь

URL: <https://www.facebook.com/share/v/15zEZmM2EE/?mibextid=wwXIfr>
Дата:23.05.2025

Аналітичні жанри

8. Фейк про мету ракетного удару по готелю «Дружба» у місті Кривий Ріг URL:<https://www.facebook.com/share/p/19P2XfsM6U/?mibextid=wwXIfr>

Дата:05.05.2025

9. Мовне питання матеріал для Першого Криворізького URL:<https://www.facebook.com/share/12KZVoBJStc/?mibextid=wwXIfr>

Дата:15.01.2025

10. Які програми допоможуть розпізнавати російські діпфейки? URL:<https://www.facebook.com/share/v/195qqNgd4j/?mibextid=wwXIfr>

Дата:10.05.2025

11. Інтерв'ю з аналітиком програмного забезпечення URL:<https://www.facebook.com/share/v/1CSGqyEXBb/?mibextid=wwXIfr>

Дата:12.05.2025.

12. Репортаж з навчання ІІІ для сімей співробітників KNESS. URL:<https://www.facebook.com/share/p/1HqZHGPHMV/?mibextid=wwXIfr>

Дата:15.05.2025